

Voorwoord

Prof. Dr. Piet van Avermaet, directeur van het Steunpunt Diversiteit en Leren (UGent) en externe promotor van het onderzoek

Beste lezer,

De gids die in je handen ligt is het voorlopige resultaat van het multidisciplinair onderzoek dat HOGENT – departement lerarenopleiding en departement sociaal-agogisch werk – tussen 2017 en eind 2020 opzette. Voorlopig, want in 2021 komt er nog een vervolgonderzoek waarvan de resultaten aanvullend zullen zijn op wat hier is beschreven.

De focus van het onderzoek lag op de samenwerking tussen het onderwijsveld (i.c. de basisscholen) en het welzijnswerk, en hoe die samenwerking er kan voor zorgen dat gezinnen in kwetsbare levenssituaties effectief en efficiënt ondersteund worden. Om die samenwerking in kaart te brengen, hebben de onderzoekers tal van gesprekspartners bevroegd, ook (net) buiten de twee vermelde sectoren. In dit boek lees je hun onderzoeksresultaten, gepresenteerd als een gids.

Het doel van dit boek is: stimuleren van het interprofessioneel en samenwerkend leren, denken en handelen van ieder betrokken team die met deze gezinnen werkt. Dat lijkt me een belangrijke en nuttige opdracht. Want dat er een sterkere ‘brug’ – die als metafoor doorheen het hele boek is geweven – tussen ‘onderwijs’ en ‘welzijn’ kan worden gebouwd, wil vooral zeggen dat er een kloof te ‘overbruggen’ valt.

Het is daarom de hoogste tijd dat iedere oeverkant de eigen kerntaken, procedures en manieren van aanpak in vraag durft stellen en toenadering zoekt. Van aarzelende ontmoeting kan deze samenwerking dan uitgroeien tot een degelijk werkend partnerschap waar alle leerlingen en hun gezinnen baat bij hebben. Zo evolueren we van een compartiments-denken (waarbij de school welzijns- en andere vragen ‘outsourcet’ naar andere actoren, en omgekeerd) naar een inclusieve aanpak. De brug wordt dan een leerplek waar professionals gezamenlijk reflecteren, wat kan leiden tot prikkelende ideeën hoe de eigen werking kan herdacht worden.

De leerkracht blijft de spilfiguur. Hij/zij moet ondersteund worden in het creëren van een veilige en inclusieve leeromgeving voor alle kinderen. Daar is een schoolbeleid voor nodig dat zich niet afhankelijk maakt van welzijns- of andere actoren, maar wel hun kennis en ondersteuning in het team weet te borgen. Dit lijkt me ook te behoren tot de onderste tree van het zorgcontinuüm, met name de basiszorg in de school uittekenen. Tegelijk daagt dit ook het welzijnsbeleid uit om over het muurtje te durven kijken. We kunnen dus aan de welzijnsactoren vragen zich op deze taak toe te spitsen: hoe kunnen we het beleidsvoerend vermogen van een school helpen versterken?

Deze gids reikt onderzoeksresultaten, citaten van vele gesprekspartners, reflectievragen en nog veel meer aan. Laat het vooral een doe-boek worden, dat ons doet evolueren van ‘voortdurend brandjes blussen’ naar een integrale en inclusieve aanpak waarbij alle betrokken partners (binnen het onderwijs- en welzijnsveld, brugfiguren en CLB’s, lokale besturen ...) spontaan over de brug komen.